

การศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้โรงเรียนโรงนาเป็นศูนย์กลาง
การเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น

เกษสุดา จันดาพันธ์

ภาคินิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

คณะพัฒนาสังคม

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

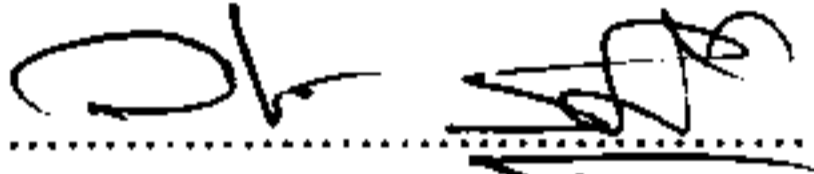
พ.ศ. 2548

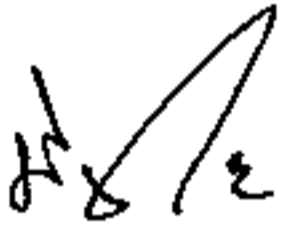
การศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้โรงเรียนโรงนา
เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น

เกษสุดา จันดาพันธ์

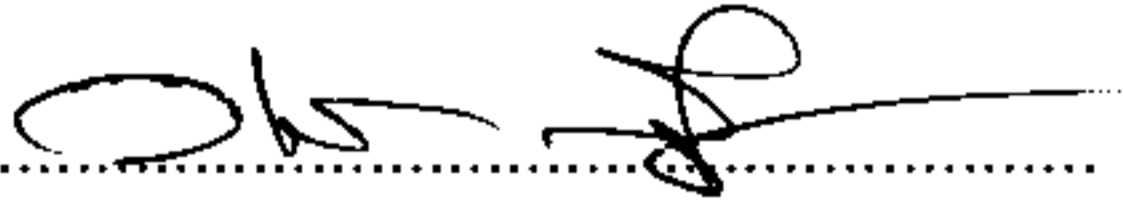
คณะพัฒนาสังคม

คณะกรรมการสอบภาคนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

อาจารย์ ประธานกรรมการ
(วิชชัย รูปจำดี)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กรรมการ
(ดร. พิชาย รัตนคิลก ฅ ภูเก็ค)

อาจารย์ กรรมการ
(เกษม คำทวิ)

อาจารย์ คณบดี
(วิชชัย รูปจำดี)

วันที่.....๗.....ตุลาคม พ.ศ. 2548

บทคัดย่อ

ชื่อภาคนิพนธ์ : การศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้โรงเรียน โรงนาเป็นศูนย์กลาง
การเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น
ชื่อผู้เขียน : นางสาวเกศสุดา จันดาพันธ์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2548

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมและปัจจัยที่ส่งเสริมความพร้อมของ
โรงเรียน โรงนาของการใช้โรงเรียน โรงนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น

การศึกษานี้ศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเอกสาร ใช้แบบสำรวจเพื่อ
ศึกษาสภาพทั่วไป ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อศึกษาความพร้อม ปัจจัยที่
ส่งเสริมความพร้อมในการศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้โรงเรียน โรงนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้
หลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะต่างๆ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน
ซึ่งเป็นครูผู้ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาและโรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอใกล้เคียงในจังหวัด
อุบลราชธานี

ผลการศึกษาพบว่า การใช้โรงเรียน โรงนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น มีความ
เป็นไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของทั้ง 2 ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ฝ่ายโรงเรียนที่มีความ
ต้องการใช้บริการ และฝ่ายโรงเรียน โรงนาที่ต้องสนองความต้องการดังกล่าว ได้แก่

1. โรงเรียนต้องมีการเตรียมปัจจัยความพร้อมในการใช้และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มี
ประสิทธิภาพ ได้แก่ ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นักเรียน ทรัพยากรทางการศึกษา การสนับสนุนใน
เชิงนโยบายจากผู้บริหารรวมทั้งการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความร่วมมือจากผู้ปกครอง
และชุมชน และโรงเรียนจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมความพร้อม
เช่น การขาดการสนับสนุนด้านต่างๆ เช่น เงินงบประมาณ เวลา วัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรต่างๆ
สำหรับการบริหารจัดการในการใช้และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของ

ฝ่ายผู้ให้บริการ โรงเรียน โรงนาในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นให้มีความเป็นไปได้มากขึ้น

2. โรงเรียน โรงนาต้องมีการเตรียมความพร้อมทางด้านปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมความเป็นไปได้ของการใช้โรงเรียน โรงนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ ความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อาคารสถานที่ ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งแวดล้อม ความพร้อมทางด้านการบริหารจัดการ เช่น การจัดองค์กร บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรต่างๆ ความพร้อมทางด้านกิจกรรม ตลอดจนการสนับสนุนด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นแล้ว โรงเรียน โรงนาควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนทั้งเครือข่ายศิษย์เก่า ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยส่งเสริมความเป็นไปได้ของการใช้โรงเรียน โรงนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดการศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียน โรงนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ควรมีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่ และสอดคล้องกับสภาพจริงของผู้เรียน ชุมชนและสังคม โดยมีเป้าหมายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งทางสติปัญญาและจิตใจ สามารถพัฒนาตนเอง พัฒนางาน พัฒนาท้องถิ่นของตน และขยายผลไปสู่การและประเทศชาติต่อไป

2. การใช้โรงเรียน โรงนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการบูรณาการความรู้ให้เข้ากับเนื้อหาวิชาต่างๆ และต้องสามารถเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับชีวิตจริงและท้องถิ่นของผู้เรียนได้ การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการฝึกทักษะให้ถูกต้องและเพียงพอเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น รู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรนอกจากจะสอนความรู้ทางวิชาการแล้วยังต้องมีการฝึกฝนอบรม จริยธรรมในจิตใจควบคู่เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ที่คู่คุณธรรม นอกจากนั้นแล้วหลักสูตรท้องถิ่นต้องมีการเรียนรู้วิถีชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักและผูกพันกับบ้านเกิดของตน หากผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง รู้จักนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและมีการสืบทอดทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เพื่อขยายผลในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

ABSTRACT

Title of Research Paper : Feasibility Study on the Utilization of Rongrean –Rongna as a Local Curriculum Learning Center
Author : Miss. Ketsuda Jandapan
Degree : Master of Arts (Social Development)
Year : 2005

This study has objectives to study the readiness and factors enhancing the readiness of Rongrean-Rongna in being local curriculum learning center. The study employs qualitative methods by doing documentary research, using survey to study general conditions, using questionnaires and in-depth interview, to study the readiness and factors enhancing the readiness in the feasibility study of the mobilization on Rongrean-Rongna problems, barriers and recommendations from 12 key informants who are teachers in elementary school, secondary school, supplementary school and private school in Muang district and nearby districts of Ubonratchathani province.

Findings

It is feasible to utilize Rongrean-Rongna as a local curriculum learning center, depending on the preparation of two partners the schools, which have service demands and Rongrean-Rongna which must response to the demands.

1. The schools must prepare readiness factors in utilizing and developing local curriculum in efficient manners, which are teachers and other relevant personnel, students, education resources, policy support from executives and support from other relevant agencies, cooperation from parents and community. The schools, must proceed to solve problems which are barriers to the preparation for readiness such as the lack of support on budget, time, equipments and other recourses for managing the utilization and development of local curriculum, in order to prepare the readiness of the service users in utilizing Rongrean-Rongna a local curriculum learning center.

2. Rongrean-Rongna must prepare other readiness factors which would enhance the possibilities in utilizing Rongrean-Rongna as a local curriculum learning center, which are readiness in infrastructure such as building, facilities and environment, readiness in management such as organization, personnel, budget, equipments and other resources, readiness in activities as well as support from other agencies. In addition, Rongrean-Rongna should create, network from cooperation local communities, public and private agencies as well as alumni network. There should have information providing continuously. These efforts would be factors enhancing the possibilities in utilizing Rongrean-Rongna as a local curriculum learning center.

Recommendations

1. Education management for local curriculum by utilizing Rongrean-Rongna as a learning center should be consistent with the principle of the "new theory" development concept and actual circumstances of learners, communities of learners, communities and society by targeting at the learners to have intellectual and spirit development, self development, work development, local development and national development.
2. The utilization of Rongrean-Rongna as a local curriculum learning center hold integrate its knowledge with other subject contents and connect with should be able to learners' real lines and local circumstances. Education management should emphasize on learning process of the learners, training learners' skills to be able to think, to do, and to solve problems, as well as to search for knowledge by themselves. The curriculum should provide not only academic knowledge but also ethics to encourage the learners to have both knowledge and ethics. In addition the local curriculums should have learning on communities' way of living, local wisdom and Thai culture which would enhance learners' love and attachment with their birth place. If the learners have pride on their communities. They will be able to apply their knowledge and local wisdom for the benefits for themselves and be able to transfer culture and wisdom in order to extend the benefits in using local wisdom for local development and national development strongly and sustainable.

กิตติกรรมประกาศ

นับตั้งแต่ผู้ศึกษาได้เข้าเรียนระดับปริญญาโท หลักสูตรพัฒนาสังคม รุ่นที่ 13 จ.อุบลฯ ตั้งแต่วิชาแรกจนสิ้นสุดการเรียนที่การทำภาคนิพนธ์ นอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับจากการเรียนตลอดหลักสูตรแล้ว ผู้ศึกษายังเกิดการเรียนรู้ว่า “การพัฒนาประเทศนั้นต้องพัฒนาคนในประเทศให้มีคุณภาพก่อน และเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคน คือ การศึกษา” จึงได้จัดทำภาคนิพนธ์ฉบับนี้ขึ้น โดยผู้ศึกษาได้รับความเมตตาเป็นอย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ อ.วิชัย รูปขำดี ผู้มีความตั้งใจที่จะพัฒนาโรงเรียนโรงนาให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ผู้ให้ทั้งความรู้และคำชี้แนะแก่ผู้ศึกษาทั้งในด้านการเรียนและการทำภาคนิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณในความกรุณาของ อ.เกษม คำทวิ กรรมการ และ ผศ.ดร.พิชาย รัตนติลก ฅภูเก็ท ทั้งในฐานะกรรมการและอาจารย์ผู้สอนที่ได้อบรมสั่งสอนและดูแลลูกศิษย์รุ่น 13 จ.อุบลฯ ทุกคนด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ ผศ.กรวีร์ ศรีกิจการ อาจารย์คนแรกของการเรียนปริญญาโทของผู้ศึกษาที่ช่วยสร้างทัศนคติที่ดีในการเรียน จนทำให้ผู้ศึกษาเรียนอย่างมีความสุขตลอดหลักสูตร และขอขอบคุณคณาจารย์คณะพัฒนาสังคมทุกท่านที่ให้ทั้งความรู้และความเมตตาแก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่น้องนักเรียนรุ่น 13 ทุกท่าน ผู้เปรียบเสมือนโลกใบใหม่และครอบครัวที่อบอุ่นของผู้ศึกษาที่ได้ร่วมฝ่าฟันอุปสรรคทั้งจากการเรียนและการปรับตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ต้องย้ายจากห้องเรียนที่สะดวกสบายในเมืองไปเรียนที่โรงเรียน โรงนาที่ลำบากมากขึ้น แต่สิ่งที่ได้รับนอกเหนือจากความรู้ คือ ความรักและความผูกพันที่เกิดจากเราได้ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้แก่กัน ตั้งแต่การเรียนวิชาแรกจนจบการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ “พ่อ” ผู้ล่วงลับ ผู้เป็น “ครู” คนแรกที่สอนให้ลูกเขียนหนังสือ และ “แม่” ผู้ให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ลูก จนกลายเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุดในชีวิตของผู้ศึกษาคือ “ความรู้”

สุดท้ายนี้ หากภาคนิพนธ์ ฉบับนี้จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน โรงนาให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นในอนาคต และเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาไทยให้มีคุณภาพ ผู้ศึกษาขออุทิศคุณความดีนี้ให้แก่ดวงวิญญาณของ ผศ.ดร.แสวง รัตนมงคลมาศ ผู้ก่อตั้งโรงเรียนโรงนา จนพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

เกษสุดา จันดาพันธ์

ตุลาคม 2548